

รายงานการประชุม
คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
ครั้งที่ 3 / 2552

วันจันทร์ที่ 5 ตุลาคม 2552 เวลา 14.30 น.
ณ ห้องประชุม 301 ชั้น 3 ตึกบัญชาการ 1 ทำเนียบรัฐบาล

ผู้เข้าประชุม

1. พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์
รองนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการ
2. นายสุวิทย์ คุณกิตติ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
รองประธานกรรมการ
3. นายชนะ รุ่งแสง
ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร
แทนรัฐมนตรีและปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
รองประธานกรรมการ
4. นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ
ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กรรมการ
5. นายศิลปชัย จารุเกษมรัตน์
ผู้ตรวจราชการกระทรวงคมนาคม
แทนปลัดกระทรวงคมนาคม
กรรมการ
6. นางมิ่งขวัญ วิชยรังษุข
รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
แทนปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กรรมการ
7. นายสุเทพ เหลี่ยมศิริเจริญ
รองอธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
แทนปลัดกระทรวงพลังงาน
กรรมการ
8. นายเกียรติศักดิ์ ทรงศิริ
ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์สารธารณภัยและเหมือง
แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย
กรรมการ

9. นายชุมพล ชีวะประสาธน์ กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีน้ำและสิ่งแวดล้อมโรงงาน
แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
10. นาวาอากาศเอก สมศักดิ์ ขาวสุวรรณ์ กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
แทนปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
11. นายกอบศักดิ์ จินตถานนท์ กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักจัดทำงบประมาณด้านเศรษฐกิจ 2
แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
12. นางสาวดาววัลย์ คำภา กรรมการ
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
แทนเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
13. นายวีระ วงศ์แสงนาค กรรมการ
รองอธิบดีกรมชลประทาน
แทนอธิบดีกรมชลประทาน
14. นายอนันต์ เกตุเอม กรรมการ
รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
แทนอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
15. นายศรีสมบัติ พรประสิทธิ์ กรรมการ
รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
แทนอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
16. นายวงษ์รัตน์ เพชรตีบ กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย
17. นายนพดล แก้วสุพัฒน์ กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย
18. นายธนกศักดิ์ ทวีทอง กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
19. นายสมนิต พุกงาม กรรมการ
แทนนายนิพนธ์ ตั้งธรรม
20. นายเจษฎา แก้วกัลยา ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการ

21. นายชนะ รุ่งแสง	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
22. นายสุภัทธ์ วงศ์วิเศษสมใจ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
23. นายอภิชาติ อนุกุลอำไพ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
24. นายสุรียา มาเกิด	ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการลุ่มน้ำปิง	กรรมการ
25. นายวิโรจน์ ริมจันทร์	ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการลุ่มน้ำกกและโขง (ภาคเหนือ)	กรรมการ
26. นายนิมิต งามยิ่งไพศาล	ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการลุ่มน้ำชี	กรรมการ
27. นายวินัย รุ่งฤทธิเดช	ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการลุ่มน้ำแม่กลอง	กรรมการ
28. นายเจริญ ปิยาวรมย์	ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการลุ่มน้ำ
ชายฝั่งทะเลตะวันออก	กรรมการ
29. นายสมภพ ไสมาภา	ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการลุ่มน้ำป่าสัก	กรรมการ
30. นายจิระวุฒิ จิรภาพพันธ์	ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการลุ่มน้ำปัตตานี	กรรมการ
31. นายไกรวรรณ อัครกุล	ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการลุ่มน้ำ
ภาคใต้ฝั่งตะวันออก	กรรมการ
32. นายศิริพงษ์ หังสพฤกษ์
อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ		กรรมการและเลขานุการ
33. นายวีระ วงศ์แสงนาค
รองอธิบดีกรมชลประทาน		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
34. นายสุรพล ปัตตานี
รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
35. นายอนุสรณ์ บุญยรัตพันธุ์
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน กรมทรัพยากรน้ำ		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่เข้าประชุม

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรรมการ
2. นางมิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
3. นายสันติ บางอ้อ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
4. นายอภิชาติ ศรีสวัสดิ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายอรรคพล สรรสุชาติ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีนโยบายการเมือง
2. พลเอก นิพัทธ์ บุญยรัตพันธุ์ ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีนโยบายการเมือง

3. ดร.สมเจตน์ ทิณพงษ์ ประธานกรรมการบริหาร GISTDA
4. นายมงคล หลักเมือง คณะทำงานรองนายกรัฐมนตรี
5. นายภิมุข สิมะโรจน์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. นางสาวรสพิมล จิระเมธากร เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. นางระวีวรรณ ภูริเดช หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. นายสุจิตต์ ไตรพิทักษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์
9. นายแพทย์สุวัช เจียศิริวัฒนา รองอธิบดีกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
10. นายประณิต ร้อยบาง ผู้เชี่ยวชาญกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
11. นางสาวโสธรรัตน์ อินสว่าง นักอุตุนิยมวิทยาอุทก แทนอธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา
12. นายบุญทรง ปิตานนท์ชัย หัวหน้ากองจัดการทรัพยากรน้ำ
แทนผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
13. นายสุพจน์ ไตวิจักษณ์ชัยกุล รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
14. นายบุญจง จรัสดำรงนิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ
15. นายสมนึก สุขช่วย ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ
16. นายนิรุฒ คุณผล ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
17. นายอำมาตย์ สุธรรมจรัส ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านระบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ
แทนผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ
18. นายวิทยา ผลประไพ ผู้อำนวยการกลุ่มงานเลขาธิการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
กรมทรัพยากรน้ำ
19. เจ้าหน้าที่กระทรวงคมนาคม จำนวน 1 คน
20. เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 2 คน
21. เจ้าหน้าที่กระทรวงพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน
22. เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน จำนวน 4 คน
23. เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จำนวน 2 คน
24. เจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 2 คน
25. เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จำนวน 1 คน

26. เจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณ	จำนวน	1	คน
27. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	จำนวน	2	คน
28. เจ้าหน้าที่สำนักงานกฤษฎีกา	จำนวน	2	คน
29. เจ้าหน้าที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	1	คน
30. เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรน้ำ	จำนวน	25	คน

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกล่าวเปิดการประชุม และกล่าวว่าขณะนี้ได้เข้าฤดูฝนแล้ว ทั่วทุกภาคในประเทศกำลังได้รับผลกระทบจากภาวะฝนตกหนัก พายุโซนร้อน “กิสนา” ทำให้ความเสียหายให้เพื่อบ้านหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย นอกจากนี้ บางพื้นที่กำลังประสบปัญหาน้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน และดินถล่ม จึงขอให้หน่วยงานเตรียมความพร้อมให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย และหากหน่วยงานใดทราบความเดือดร้อนของประชาชน ขอให้รายงานให้ที่ประชุมทราบด้วย

ฝ่ายเลขานุการ จึงขออนุญาตที่ประชุมนำระเบียบวาระที่ 4.2.1 เรื่องรายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการติดตามสถานการณ์น้ำและเตรียมความพร้อมด้านอุทกภัย มาเป็นระเบียบวาระเพื่อพิจารณาเรื่องแรก

มติที่ประชุม : รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 2/2552

ที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2 / 2552 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2552 โดยมีการแก้ไข และเพิ่มเติม ดังนี้

1. ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ขอแก้ไข หน้า 2 บรรทัดที่ 5 ข้อ 10. ข้อความเดิม “อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม “เปลี่ยนเป็น “ผู้อำนวยการกลุ่มเทคโนโลยีน้ำอุตสาหกรรม”
2. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ขอแก้ไขหน้า 2 บรรทัดที่ 11 ข้อ 12 แก้ไขเป็น ผู้อำนวยการสำนักจัดหางบประมาณด้านเศรษฐกิจ 2
3. นายชนะ รุ่งแสง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ขอให้พิจารณาในหน้า 16 “โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 (แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2) รอบที่ 2 ขอให้กรมทรัพยากรน้ำ คิดเปรียบเทียบปริมาณน้ำที่เพิ่ม กับวงเงินที่ใช้จ่าย จะคุ้มค่าหรือไม่ และรายงานให้ที่ประชุมทราบในการประชุมครั้งต่อไป

มติที่ประชุม : รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2552 ฝ่ายเลขานุการรับไปปรับแก้และดำเนินการตามที่กรรมการให้ความเห็นต่อไป

/ ระเบียบ...

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

3.1 เรื่องรายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการติดตามสถานการณ์น้ำ และเตรียมความพร้อมด้านอุทกภัย

ข้อเท็จจริง

จากคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามสถานการณ์น้ำ และเตรียมความพร้อมด้านอุทกภัย ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2552 คณะอนุกรรมการฯ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ได้จัดให้มีการประชุมทุกวันจันทร์ เวลา 12.00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 20 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการประชุมไปแล้ว จำนวน 5 ครั้ง เพื่อติดตามสถานการณ์น้ำ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์น้ำ เพื่อการเตือนภัยและกำหนดแผนการบริหารจัดการน้ำ โดยได้สรุปรายงานให้ประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีทราบในการประชุมคณะรัฐมนตรี ทุกวันอังคาร โดยมีประเด็นสำคัญประกอบด้วย สถานการณ์น้ำในภาพรวม สภาพภูมิอากาศ สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ สภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญ สถานการณ์น้ำท่วมในรอบสัปดาห์ การคาดการณ์สภาพภูมิอากาศ พื้นที่เฝ้าระวังเตือนภัยน้ำท่วม พื้นที่เฝ้าระวังเตือนภัยด้านการขาดแคลนน้ำ การเตรียมรับสถานการณ์อุทกภัยและการให้ความช่วยเหลือ และการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำเพื่อเตรียมรับอุทกภัยและภัยแล้ง

สำหรับข้อมูลสถานการณ์น้ำของประเทศ ในวันที่ 5 ตุลาคม 2552 มีดังนี้

1. พื้นที่ประสบภัยน้ำท่วม (28 กันยายน – 4 ตุลาคม 2552) รวม 25 จังหวัด ภาคเหนือ 10 จังหวัด คือ จังหวัดลำปาง เพชรบูรณ์ เชียงใหม่ ตาก ลำพูน กำแพงเพชร พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย และแม่ฮ่องสอน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 จังหวัด คือ จังหวัดสุรินทร์ มุกดาหาร เลย บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ ยโสธร ชัยภูมิ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และนครราชสีมา ภาคตะวันออก 3 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี จันทบุรี และตราด ภาคใต้ 2 จังหวัด คือ จังหวัดระนอง และนราธิวาส

2. ปริมาณฝนทั้งประเทศ (ณ วันที่ 4 ตุลาคม 2552) ปริมาณฝนสะสมปี 2552 มากกว่า ปริมาณฝนสะสมปี 2551 = 18.3 มิลลิเมตร โดยแบ่งเป็นภาคได้ดังนี้

ภาคเหนือ ปริมาณฝนปี 2552 น้อยกว่า ปริมาณฝนปี 2551 = 0.3 มิลลิเมตร

ภาคกลาง ปริมาณฝนปี 2552 มากกว่า ปริมาณฝนปี 2551 = 33.8 มิลลิเมตร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปริมาณฝนปี 2552 น้อยกว่า ปริมาณฝนปี 2551 = 81.2 มิลลิเมตร

ภาคตะวันออก ปริมาณฝนปี 2552 น้อยกว่า ปริมาณฝนปี 2551 = 96.7 มิลลิเมตร

ภาคตะวันตก ปริมาณฝนปี 2552 น้อยกว่า ปริมาณฝนปี 2551 = 53.5 มิลลิเมตร

ภาคใต้ ปริมาณฝนปี 2552 มากกว่า ปริมาณฝนปี 2551 = 42.1 มิลลิเมตร

ภาคตะวันออก ปริมาณฝนปี 2552 น้อยกว่า ปริมาณฝนปี 2551 = 96.7 มิลลิเมตร

/ 3. น้ำในอ่าง...

3. น้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่

- อ่างที่มีปริมาณน้ำเก็บกักตั้งแต่ 80 % มี 10 อ่าง คือ ประแสร์ สิรินคร ป่าสัก รัชชประภา ลำปาว วชิราลงกรณ จุฬารภรณ์ ศรีนครินทร์ หนองปลาไหล และปรมาณบุรี
- อ่างที่มีปริมาณต่ำกว่า 50 % ของความจุอ่างมี 6 อ่าง แม่กวง น้ำพุ อุบลรัตน์ แควน้อย ทับเสลา และบางพระ
- อ่างเก็บน้ำที่น้ำเป็นห้วง คือ อ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ มีปริมาณน้ำ 42 % ซึ่งน้อยกว่าปีที่แล้ว และหากไม่มีฝนตกอาจขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งได้

4. สถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขง กรมทรัพยากรน้ำประสานกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองน้ำ โดยมิติด้านระดับน้ำทั้งหมด 6 สถานี ปัจจุบัน ระดับน้ำแต่ละสถานียังไม่ล้นตลิ่ง

5. ข้อมูลจากกล้อง CCTV ของกรมทรัพยากรน้ำ แม่น้ำโขง แม่น้ำยม ปริมาณน้ำอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับวิกฤติ ยกเว้นที่อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก น้ำล้นตลิ่ง

6. สถานการณ์พายุ ขณะนี้มีพายุโซนร้อน “ปาห่ม่า” อยู่ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ 1,598 กิโลเมตร มีแนวโน้มเคลื่อนตัวขึ้นฝั่งบริเวณประเทศจีนตอนใต้และได้พัดขึ้นในอีก 2 – 3 วันข้างหน้า ไม่มีผลกระทบต่อลมฟ้าอากาศของประเทศไทย

7. การคาดการณ์สถานการณ์อุทกภัย จากข้อมูลปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ ปริมาณน้ำท่าทั้งหมด มีพื้นที่ควรเฝ้าระวังเตือนภัย จำนวน 17 จังหวัด แบ่งเป็น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 จังหวัด คือ สระแก้ว นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ภาคตะวันออก 5 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ภาคกลาง 2 จังหวัด คือ ลพบุรี และกาญจนบุรี ภาคใต้ 3 จังหวัด คือ สุราษฎร์ธานี ยะลา และนราธิวาส ภาคตะวันตก 1 จังหวัด คือ เพชรบุรี

พื้นที่ที่คาดว่าจะขาดแคลนน้ำ มี 8 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยาแพร่ สุโขทัย อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร และมหาสารคาม

8. การเตรียมรับสถานการณ์น้ำท่วม จะมีการประสานข้อมูลระหว่างคณะกรรมการและคณะทำงานศูนย์ประสานการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและบูรณาการในการติดตามสถานการณ์ รวมทั้ง การพยากรณ์และการเตือนภัย

ความเห็นของที่ประชุม

1. ควรมีการจัดทำข้อมูลงบประมาณที่ใช้สำหรับการแก้ไขป้องกันอุทกภัย การช่วยเหลือประชาชน การชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรม

2. ดร.สุภัทท์ วงศ์วิเศษสมใจ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นำเสนอให้มีการนำแนวคิดในการแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยอย่างยั่งยืนในกลุ่มน้ำเจ้าพระยาและท่าจีน ซึ่งได้เคยนำเสนอในการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2 /2551 มาใช้ทำการศึกษาก่อนอีกครั้ง เพื่อแก้ไขอุทกภัยในภาคกลาง

3. ปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งมาจากการก่อสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ เช่น ถนน

มติที่ประชุม : 1. รับทราบรายงานสถานการณ์น้ำ

2. การแก้ไขปัญหาและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

2.1 ให้หน่วยงานสำรวจความเสียหายที่เกิดจากอุทกภัย นำเสนองบประมาณในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขในกรณีเร่งด่วน ไปยังคณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) ซึ่งรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหามลพิษระยะเร่งด่วน

2.2 แผนการบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะกลางและระยะยาว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดข้อมูล/แผนงานโครงการนำส่งให้ฝ่ายเลขานุการ พิจารณารวบรวมเพื่อนำเสนอ กษ. โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเสนอแนวคิดของนายสุภัทท์ วงศ์วิเศษสมใจ ไปประกอบการพิจารณาด้วย

3. ให้หน่วยงานที่มีการก่อสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ เช่น ถนน เร่งดำเนินการสำรวจจุดที่ทำให้เกิดปัญหา และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอย่างถาวร

3.2 เรื่องมติคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ครั้งที่ 1 / 2552

เรื่องเดิม

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2552 เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน เลขานุการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้จัดให้มีการประชุม ครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2552 ณ โรงแรม เจ บี หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ประชุมมีมติในระเบียบวาระที่ 3.1 ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ดังนี้

1. เรื่องการจัดตั้งสถาบันพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เห็นชอบให้มีการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แทนการจัดตั้งองค์กรใหม่ โดยในระดับพื้นที่มอบหมายให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาภายใต้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติรับผิดชอบ และให้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช และสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8 ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการร่วม

2. มอบหมายให้กรมทรัพยากรน้ำ ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ นำเสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ให้มีคำสั่งเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อทำหน้าที่จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากทรัพยากรน้ำ

3. มอบหมายให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ภายใต้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จัดทำกรอบแผนงบประมาณประจำปีของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และเมื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีแล้วเสร็จ ให้เสนอภาพรวมต่อคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และให้นำเสนอด้านทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งประสานให้จังหวัดในพื้นที่นำไปจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด และเสนอในรูปแบบของแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดต่อไป

ข้อพิจารณา

ตามมติข้อที่ 1

มอบให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ภายใต้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รับผิดชอบในระดับพื้นที่ ให้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช และสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8 ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการร่วม นั้น สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ พ.ศ.2550 หมวด 2 ข้อ 12 ที่กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ลุ่มน้ำที่รับผิดชอบ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค แต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

ดังนั้นในกรณีนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8 สามารถแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการลุ่มน้ำเพิ่มเติมได้ตามมติคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา แต่ไม่สามารถนับรวมเป็นองค์คณะกรรมการลุ่มน้ำ เพราะปัจจุบัน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาครบเต็มจำนวน 35 คน ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดไว้แล้ว

ตามมติข้อที่ 2

มอบหมายให้กรมทรัพยากรน้ำ นำเสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติให้สั่งการเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อทำหน้าที่จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในประเด็นปัญหาเร่งด่วน 4 ประเด็น ได้แก่ 1.ฝายต้นน้ำ 2.ป่าพรุ 3. น้ำเสีย และขยะมูลฝอย 4. ความตื่นตัวของทะเลสาบสงขลาและการจัดระเบียบเครื่องมือประมง นอกเหนือจากทรัพยากรน้ำ นั้น ในประเด็นนี้ สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2550

หมวด 1 ข้อ 10 (4) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติไว้ ดังนี้ "... (4) ประสานงานกับส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในการบริหารทรัพยากรน้ำ"

หมวด 2 คณะกรรมการลุ่มน้ำ ข้อ 12 (12) ได้กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจและหน้าที่ “ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมอบหมาย”

ตามมติข้อที่ 3

การจัดทำกรอบแผนงบประมาณประจำปีของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในประเด็นนี้ คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2550 หมวด 2 ข้อ 15 (1) (2) และ (3) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดทำและนำเสนอนโยบาย แผนงาน โครงการ และงบประมาณ หากคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีมติมอบให้คณะกรรมการลุ่มน้ำที่อยู่ภายใต้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ดำเนินการก็สามารถดำเนินการได้ โดยทำรวมไปในทุกด้านของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งฝ่ายเลขานุการของทั้ง 2 คณะ จะต้องทำงานร่วมกันอยู่แล้ว จึงเป็นการบูรณาการและการประสานแผนทั้งของหน่วยงานและของจังหวัดได้

ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

จึงเสนอที่ประชุมพิจารณาเห็นชอบตามมติคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1. ให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8 แต่งตั้ง สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช เป็นฝ่ายเลขานุการเพิ่มเติม
2. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ จัดทำร่างคำสั่งเสนอประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ให้กรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทำหน้าที่เพิ่มเติมตามที่คณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเสนอ
3. ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ภายใต้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จัดทำกรอบแผนงบประมาณประจำปีของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และนำเสนอภาพรวมต่อคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และนำเสนอด้านน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

มติที่ประชุม : เห็นชอบในหลักการตามข้อเสนอ ทั้ง 3 ข้อ

3.3 เรื่องแผนยุทธศาสตร์การบริหารองค์การจัดการลุ่มน้ำ

กรมทรัพยากรน้ำ ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้จัดทำร่างแผนที่ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการลุ่มน้ำ ดังมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์
 - 1.1 เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการลุ่มน้ำ
 - 1.2 เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์
 - 1.3 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับองค์กรต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการลุ่มน้ำ

แบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วม

2. เป้าประสงค์

เพื่อให้มีการบริหารจัดการน้ำโดยองค์กรลุ่มน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

3.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดตั้งและพัฒนาองค์กรลุ่มน้ำที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ทรัพยากรน้ำระดับชาติ ลุ่มน้ำ จังหวัด และท้องถิ่น มี 3 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์

3.1.1 พัฒนาโครงสร้าง และองค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำและเครือข่ายลุ่มน้ำเชิงบูรณาการที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ

3.1.2 สนับสนุนการเพิ่มบทบาทหน้าที่ขององค์กรลุ่มน้ำในการบริหารจัดการลุ่มน้ำเชิงบูรณาการที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ

3.1.3 ผลักดันการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550

3.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการลุ่มน้ำเชิงบูรณาการ มี 7 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์

3.2.1 ทบทวน ปรับปรุง และ/หรือ จัดทำแผนระดับลุ่มน้ำ 25 ลุ่มน้ำ

3.2.2 จัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา 254 ลุ่มน้ำสาขาทั่วประเทศ

3.2.3 การจัดทำแผนชุมชนเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและลุ่มน้ำในระดับท้องถิ่นที่ใช้เป็นกลไกในการเชื่อมโยงกับแผนระดับลุ่มน้ำสาขา ลุ่มน้ำหลัก

3.2.4 สร้างกลไกการประสานความร่วมมือและการบูรณาการ การทำงานเชิงพื้นที่ (Area Approach) ทั้งในระดับชาติ ลุ่มน้ำ จังหวัดและท้องถิ่น

3.2.5 การเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านทรัพยากรน้ำและลุ่มน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการลุ่มน้ำ

3.2.6 สนับสนุนให้เกิดการจัดทำข้อมูลและทะเบียนแหล่งน้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น

3.2.7 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ (MIS) และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System)

ขั้นตอนการดำเนินการ

ฝ่ายเลขานุการได้นำเสนอแผนยุทธศาสตร์นี้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพิจารณา ดังนี้

1. นำเข้าวาระการประชุมคณะกรรมการลุ่มน้ำทุกลุ่มน้ำ ทั้ง 25 ลุ่มน้ำ เพื่อให้พิจารณาข้อคิดเห็น
2. นำเสนอให้แก่กรรมการลุ่มน้ำ เครือข่าย และเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรน้ำ ในการสัมมนาวิชาการ เนื่องในสัปดาห์อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำแห่งชาติและวันน้ำโลก
3. นำเสนอให้แก่ข้าราชการกรมทรัพยากรน้ำ ในการสัมมนาแนวทางปฏิบัติงานบริหารจัดการลุ่มน้ำ
4. จัดส่งให้กรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติทุกท่าน พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น ซึ่งฝ่ายเลขานุการรวบรวมข้อคิดเห็นของกรรมการฯ ได้ดังนี้

ผู้แทนกรมชลประทาน

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 กลยุทธ์ข้อ 2 “สนับสนุนการเพิ่มบทบาทหน้าที่ขององค์กรลุ่มน้ำในการบริหารจัดการลุ่มน้ำเชิงบูรณาการที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ” เปลี่ยนเป็น “สนับสนุนการทำบทบาทหน้าที่ขององค์กรลุ่มน้ำในการบริหารจัดการลุ่มน้ำเชิงบูรณาการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550”
2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 มีความเห็นว่าการดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์ เป็นการจัดการทรัพยากรน้ำที่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละฉบับ มีส่วนราชการที่รักษากฎหมายหลายส่วนราชการ ซึ่งปฏิบัติงานภายในกรอบที่กฎหมายแต่ละฉบับกำหนด ดังนั้น การกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการรองรับจึงต้องเกี่ยวข้องกับงานหลายหน่วยงาน แต่ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการลุ่มน้ำโดยการมีส่วนร่วม ระบุมีเพียงกรมทรัพยากรน้ำเป็นหน่วยงานหลักและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสนับสนุนเท่านั้น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การบริหารจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการไม่เป็นไปตามที่ตั้งเป้าประสงค์ไว้

ผู้แทนกระทรวงคมนาคม

มีความเห็นว่า แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการลุ่มน้ำโดยการมีส่วนร่วม สามารถผลักดันการบริหารจัดการลุ่มน้ำได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และยินดีให้ความร่วมมือ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (นายเจษฎา แก้วกัลยา)

1. เปลี่ยนชื่อเอกสารจากแผนที่ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการลุ่มน้ำ เป็น แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำ (Water Resource Management in River Basin) โดยมีเหตุผลว่าเป็นการเน้นเฉพาะการจัดการทรัพยากรน้ำเป็นหลัก

2. รวมบทที่ 1 – 4 สรุปย่อเป็นลักษณะการกล่าวนำ ระบุเหตุผล ความจำเป็นและกระบวนการขั้นตอนของแผนยุทธศาสตร์

3. เนื้อหาในบทที่ 5 – 6 ให้เขียนในลักษณะมีความเชื่อมโยง ซึ่งรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และตัดคำว่า “โดยกระบวนการมีส่วนร่วม” ในหัวข้อบทที่ 5 ออก

4. ตัดบรรณานุกรมออก

ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการต่อแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการลุ่มน้ำโดยการมีส่วนร่วม โดยฝ่ายเลขานุการจะได้นำความเห็น ข้อเสนอ คำแนะนำ จากหน่วยงานและกรรมการ ไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ เพื่อให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานบริหารจัดการลุ่มน้ำ โดยมอบให้ฝ่ายเลขานุการไปจัดทำแผนปฏิบัติการในรายละเอียด

ความเห็นของที่ประชุม

1. ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สนับสนุนงบประมาณในการให้องค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำแก่ประชาชนที่อยู่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อการรักษาทรัพยากรน้ำ

2. ควรมีการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมทรัพยากรธรรมชาติด้านต่างๆทั้งหมด

มติที่ประชุม : เห็นชอบในหลักการตามที่ฝ่ายเลขานุการนำเสนอโดยให้รับข้อสังเกตของคณะกรรมการเพื่อนำไปปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์เป็นแบบองค์รวมครอบคลุมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด

3.4 เรื่องการจัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการ หลักการและเหตุผล

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2550 หมวดที่ 5 แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรา 85 (ข้อ 4) จัดให้มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรอื่นอย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์ต่อส่วนร่วม ทั้งต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2550

หมวดที่ 1 คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ข้อ 11 ให้กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นสำนักงานเลขานุการ กนช. โดยมีอำนาจหน้าที่...

(3) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณ ของประเทศ แบบบูรณาการเสนอต่อ กนช.

/ (4) เสนอแนะ...

(4) เสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อ คณะกรรมการลุ่มน้ำ ส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบ

หมวดที่ 2 คณะกรรมการลุ่มน้ำ ข้อ 15 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจหน้าที่...

(2) จัดทำแผนการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

(3) ประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ลุ่มน้ำ ให้เป็นไปตามแผนการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ ตาม (2) ให้เป็นไปตามกรอบงบประมาณ ตามข้อ 10 (3)

3 ตามหลักเกณฑ์แนวทางใน พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ 2551 กำหนดให้แผนงานของหน่วยงาน และแผนของท้องถิ่น ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัดและลดการซ้ำซ้อนของการใช้งบประมาณ

ความสำคัญของการจัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการ

1. เพื่อเป็นการบูรณาการแผนงบประมาณแต่ละหน่วยงานในระดับลุ่มน้ำให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและประเด็นปัญหาในพื้นที่อย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ

2. เพื่อเป็นข้อมูลในการเสนอแนะคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายแผนงานและกรอบงบประมาณในการบริหารจัดการน้ำของประเทศแบบบูรณาการ

3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับพื้นที่และระดับลุ่มน้ำ

ข้อเท็จจริง

1. เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2550 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติพ.ศ.2550 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ 2551 กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกระทรวงอุตสาหกรรม ได้เริ่มดำเนินการจัดทำแผนการบริหารจัดการพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการ เมื่อปี พ.ศ.2550 โดยดำเนินการนำร่องในลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี และในปี พ.ศ.2551 ในลุ่มน้ำท่าจีน ซึ่งได้เสนอ กนช.ให้ความเห็นชอบในหลักการ ในการประชุมครั้งที่ 3 / 2551 วันที่ 31 ตุลาคม 2551

2. เพื่อให้การจัดทำแผนการบริหารจัดการพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการ ดำเนินการได้ครบในทุกลุ่มน้ำ เห็นสมควรดำเนินการในลุ่มน้ำที่เหลือดังนี้

2.1 จัดทำกรอบแผนการบริหารจัดการพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการ (แผน 5 ปี ซึ่งให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์สถานการณ์ ประเด็นปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ลุ่มน้ำพร้อมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) นำสถานการณ์ประเด็นปัญหา/แนวทางแก้ไขจัดลำดับความสำคัญ และจัดทำยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ กลยุทธ์/มาตรการในการดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ (ดังตารางตัวอย่างที่แนบ)
- 3) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำกรอบแผนฯ (5ปี) ภายใต้ยุทธศาสตร์และแนวทางแก้ไขปัญหาในพื้นที่ หลังจากนั้นนำเสนอคณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณา และเสนอเข้าแผนยุทธศาสตร์จังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัดพร้อมทั้งเสนอกนช.เห็นชอบต่อไป ตามขั้นตอนการจัดทำกรอบแผนฯ

2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยนำแผนจากกรอบแผนฯดังกล่าวมาพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ โดยส่วนประสานและบริหารจัดการลุ่มน้ำแจ้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์สรุปรวบรวมแผนฯ เสนอคณะกรรมการลุ่มน้ำให้ความเห็นชอบ และส่งเข้าแผนพัฒนาจังหวัด พร้อมทั้งนำเสนอ กนช.ให้ความเห็นชอบกรอบงบประมาณประจำปี

ประเด็นเพื่อพิจารณา

เพื่อให้การจัดทำแผนบริหารจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2550 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และ พระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2551 เห็นสมควรพิจารณา

1. ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการจัดทำแผนการบริหารจัดการพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการ ตามขั้นตอนการดำเนินการที่นำเสนอ
 2. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนที่ผ่านคณะกรรมการลุ่มน้ำตามข้อ 1 ไปเตรียมความพร้อม ศึกษา ดำรวจออกแบบ จัดทำรายละเอียดโครงการ เพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ
 3. ให้สำนักงบประมาณ พิจารณาจัดสรรงบประมาณในการเตรียมความพร้อมตามข้อ 1 และงบท่อสร้างให้กับโครงการที่ผ่านกระบวนการตามข้อ 2 เป็นลำดับแรก
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

มติที่ประชุม : เห็นชอบตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอทั้ง 3 ข้อ และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

3.5 เรื่องข้อเสนอจากการประชุมหรือผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ข้อเท็จจริง

ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำจำนวน 12 คน มาร่วมหารือเพื่อกำหนดบทบาทของภาคผู้ทรงคุณวุฒิให้ชัดเจน และสอดคล้องกันในส่วนของการดำเนินงานในคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ และการสนับสนุนงานของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2552 ณ ห้องประชุมกรมทรัพยากรน้ำ สรุปผลการหารือ ได้ดังนี้

1. เสนอให้มีการสร้างเครือข่ายประชาชนเพื่อช่วยผลักดันโครงการต่าง ๆ โดยให้คณะกรรมการภาคเอกชนเป็นผู้นำเครือข่าย
 2. ควรมีการเพิ่มศักยภาพของคณะกรรมการลุ่มน้ำ /คณะทำงานที่ได้จัดตั้งขึ้น ให้มีบทบาท องค์ความรู้ เพื่อให้สามารถนำเสนอนโยบาย แผนงาน แนวทางการปฏิบัติโครงการต่าง ๆ เสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี
 3. เรงรัดให้มีการผลักดันร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. เพื่อให้มีกฎหมายแม่บทสำหรับการบริหารจัดการน้ำของประเทศ
 4. เรงรัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเอกภาพ โดยรวบรวมหน่วยงานที่ปฏิบัติการเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำจัดตั้งเป็นกระทรวงน้ำ
 5. ควรมีการประชุมของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ทุก 1-2 เดือน
 6. ให้จัดทำทะเบียนแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดเก็บข้อมูลแหล่งน้ำ.
 7. ขอให้ยกเลิกคณะอนุกรรมการที่ดำเนินการภารกิจเสร็จสมบูรณ์
 8. ให้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องนำเสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ทำหน้าที่ในการพิจารณา วิเคราะห์เรื่องที่คณะกรรมการนำเสนอ เพื่อบรรจุเป็นวาระการประชุม
 9. การจัดทำระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ควรมีการสอบถามคณะกรรมการ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการนำเสนอระเบียบวาระด้วย
 10. เนื่องจากการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในแต่ละลุ่มน้ำมีความแตกต่างกัน จึงเสนอให้มีการจัดดูงานในแต่ละลุ่มน้ำ เพื่อคณะกรรมการฯ ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์
- สรุปที่ประชุมเสนอให้จัดทำหนังสือแนะนำเรียนประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ผ่านเลขานุการ โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน ลงนาม เพื่อนำเสนอใน 3 ประเด็นหลัก ๆ ที่สำคัญ คือ

ข้อ 1 เรงรัดให้มีการผลักดันร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ....

ข้อ 2 เรงรัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งกระทรวงน้ำ

/ ข้อ 3 ...

ข้อ 3 กำหนดให้มีการจัดประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นประจำทุก
1 – 2 เดือน

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอให้ประธาน กนช. ทราบและพิจารณาในหลักการตามข้อเสนอทั้ง
3 ข้อแล้ว

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

จึงเสนอให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พิจารณาให้แนวทางในการดำเนินงาน
ต่อไป

ความเห็นของที่ประชุม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายสุวิทย์ คุณกิตติ) ให้
ความเห็นว่าการผลักดันเรื่องกฎหมายน้ำ จะต้องดำเนินการแบบองค์รวมโดยพิจารณาควบคู่ไปกับด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติอื่นทุกด้าน

นายชนะ รุ่งแสง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ขอให้ประธานรับดำเนินการในการผลักดันเรื่อง
การจัดตั้งกระทรวงน้ำ และเร่งรัดการออกพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ

มติที่ประชุม รับทราบผลการประชุมและประธานร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม รับที่จะนำไปปรึกษานายกรัฐมนตรีเรื่องการจัดตั้งกระทรวงน้ำ และการผลักดันร่าง
พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ

4.1 รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

4.1.1 คณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การนำ น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะไปใช้

เรื่องเดิม

สืบเนื่องจากมติที่ประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2552 เมื่อ วันที่ 15
กรกฎาคม 2552 ประธานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ 7/2552 ลงวันที่ 13 สิงหาคม
2552 เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การนำน้ำในแหล่งน้ำ
สาธารณะไปใช้ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล รายละเอียด กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง
สำหรับวิเคราะห์เพื่อจัดทำแนวทาง และข้อกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดความสำคัญเพื่อการจัดสรร
และควบคุมการใช้ทรัพยากรน้ำ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
พ.ศ. 2550 จัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะไปใช้ เพื่อเสนอ
คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติพิจารณา เป็นต้น

ข้อเท็จจริง

คณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การนำน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะไปใช้ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการฯ จำนวน 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2552 และวันที่ 16 กันยายน 2552 สามารถสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ได้ ดังนี้

1. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการใช้และการบริหารจัดการน้ำของประเทศ

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2550) มาตรา 67 และมาตรา 85 (4)
- 2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1304 และ 1355
- 3) พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510
- 4) พระราชบัญญัติการประปาสวนภูมิภาค พ.ศ.2522
- 5) พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520
- 6) พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485
- 7) พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พุทธศักราช 2482
- 8) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

9) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นว่าการประเด็นที่มีการเสนอในการอุดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย โดยกำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ อนุญาตการใช้น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะ ไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากยังไม่มีกฎหมาย และระเบียบรองรับ จึงให้จัดทำ “หลักเกณฑ์และแนวทางการนำน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะไปใช้” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่า แนวทางและหลักเกณฑ์การนำน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะไปใช้ ไม่ใช่ระเบียบที่จะบังคับใช้ตามกฎหมาย แต่เป็นเพียงข้อแนะนำ เพื่อลดข้อขัดแย้งและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจนกว่าจะมีกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่มีผลบังคับใช้โดยจะได้พิจารณาศึกษาหาแนวทางต่อไป

2. เพื่อเป็นการลดผลกระทบด้านระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งลดความขัดแย้งในลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำควรวินิจฉัยให้คำแนะนำกับเอกชนในด้านวิชาการ และเทคนิค รวมทั้งด้านสังคม โดยให้คณะอนุกรรมการฯ จัดทำแนวทางและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนำน้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะไปใช้ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 2.1 แนวทางการป้องกันและลดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม
- 2.2 แนวทางการป้องกันและลดผลกระทบต่อปริมาณน้ำในลุ่มน้ำ
- 2.3 แนวทางการลดผลกระทบด้านสังคม เช่น การรบกวนความคิดเห็น

2.4 แนวทางการบริหารจัดการการใช้น้ำในแหล่งน้ำ เช่น การบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วม การมีแผนในกรณีเกิดภัยแล้งหรือ อุทกภัย เป็นต้น

จึงเรียนที่ประชุมเพื่อโปรดทราบการดำเนินงานของคณะกรรมการ

มติที่ประชุม : รับทราบผลการดำเนินการของคณะกรรมการฯ

4.1.2 คณะกรรมการจัดทำแผนการอนุรักษ์พื้นที่แหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ

1. การเสนอขอตั้งงบประมาณ ปี 2553 เพื่อดำเนินงานโครงการบึงเสนาทและบึงสีไฟ

เรื่องเดิม

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2 / 2552 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2552 ให้ฝ่ายเลขานุการอนุกรรมการฯ เสนอขอตั้งงบประมาณปี 2553 เพื่อดำเนินงานในโครงการบึงเสนาทและบึงสีไฟ

การดำเนินงานที่ผ่านมา

1. คณะอนุกรรมการฯ ได้ประสานกรมทรัพยากรน้ำเพื่อขอขบประมาณปี 2553 เพื่อดำเนินการในโครงการนำร่อง 5 โครงการ ซึ่งรวมบึงเสนาทและบึงสีไฟแล้ว
2. คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการอนุรักษ์พื้นที่แหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ มีมติในการประชุมครั้งที่ 3/2552 วันที่ 18 สิงหาคม 2552 ให้ฝ่ายเลขานุการ (สำนักอนุรักษ์และพื้นที่ชุ่มน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ) จัดทำกำหนดการ และเชิญคณะอนุกรรมการฯ เดินทางไปศึกษาสำรวจสภาพภูมิประเทศโครงการพื้นที่ชุ่มน้ำนำร่อง โครงการบึงเสนาท จังหวัดนครสวรรค์ และ บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร
3. วันที่ 7 – 8 กันยายน 2552 ฝ่ายเลขานุการ (สำนักอนุรักษ์และพื้นที่ชุ่มน้ำ) พร้อมคณะประกอบด้วย รองอธิบดีฯ นายสุรพล ปัตตานี นายอภิชาติ อนุกุลอำไพ ประธานคณะอนุกรรมการฯ นายอำมาตย์ สุธรรมจรัส วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ นายชูชาติ นารอง วิศวกรโยธาชำนาญการ นายวัลลภ ปรีชามาตย์ ผู้แทนสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เดินทางไปศึกษาสำรวจสภาพภูมิประเทศโครงการบึงเสนาท จังหวัดนครสวรรค์ และบึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร

ข้อสรุปจากบึงเสนาท

1. แนวทางการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำบึงเสนาท จะดำเนินการเฉพาะในส่วนที่กันเขตไว้ 1,800 ไร่ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่บุกรุกด้านนอก แต่จะไม่ให้มีการออกเอกสารสิทธิใดๆ ในพื้นที่ 3,000 ไร่
2. ประชาชนในพื้นที่เห็นว่าแหล่งน้ำประมาณ 5 ล้านลบ.ม. เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และเกษตรกรรม และหากจะพัฒนาพื้นที่บึงเสนาทอาจกระทบกับวิถีการทำมาหากินของชาวบ้าน

/ ได้...

ได้ แต่ควรจะปรับปรุงเรื่องระบบการไหลของน้ำให้สามารถนำน้ำจากภายนอกมาเติมและเกิดการหมุนเวียน ถ่ายเทได้ ประชาชนที่ทำงานบริเวณรอบบึงเสนาท เริ่มเข้าใจ เห็นความสำคัญ และมีแนวโน้มที่ดีในการให้ความร่วมมือและเห็นด้วยกับการสำรวจจัดทำแผนผังของบึงเสนาททั้งหมด เพื่อเป็นหลักฐานและเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ตลอดจนใช้ในการวางแผนการอนุรักษ์ พื้นที่ และป้องกันการบุกรุกพื้นที่เพิ่มขึ้นอีกในอนาคต

3. การดำเนินงานของส่วนประสาน และบริหารจัดการลุ่มน้ำฯ ได้เข้ามาดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม โดยจัดเวทีชาวบ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ และจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย และคณะทำงานลุ่มน้ำย่อยบึงเสนาท ได้จัดพาผู้นำชุมชน และคณะทำงาน ไปศึกษาดูงานการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองบงคาย อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เพื่อให้เห็นตัวอย่าง และเกิดการเรียนรู้ในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการจัดทำร่างกรอบยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ พื้นที่ชุ่มน้ำบึงเสนาท เพื่อจัดทำเป็นแผนบูรณาการในพื้นที่ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

ข้อสรุปจากบึงสีไฟ

1. วันที่ 7 กันยายน 2552 เวลา 15.00 น. รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำพร้อมคณะได้สำรวจพื้นที่ และเข้าประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับผู้นำท้องถิ่นพื้นที่ชุ่มน้ำบึงสีไฟ อย่างไม่เป็นทางการเพื่อรับฟังข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบึงสีไฟ ซึ่งการใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่ของชุมชนจากบึงสีไฟ คือ การทำนาข้าวและการประมง ในขณะที่พื้นที่โดยรอบจะเป็นพื้นที่นาข้าว แปลงเกษตร ในเบื้องต้นพบว่าปัญหาที่สำคัญในปัจจุบัน คือ ขาดระบบการหมุนเวียนของน้ำในบึงสีไฟ ที่ส่งผลต่อการตื่นขึ้นของบึง การขยายอย่างรวดเร็วของพืชน้ำและข้อจำกัดการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาบึงสีไฟ

2. วันที่ 8 กันยายน 2552 ประชุมร่วมกับจังหวัดพิจิตร ส่วนราชการ และผู้เกี่ยวข้อง ในพื้นที่โครงการบึงสีไฟ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดพิจิตร สรุปได้ดังนี้

2.1 นายสุวิทย์ วัชโรทยางกูร รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร เป็นประธานการประชุม และมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมการประชุม เช่น สนง.ทสจ.พิจิตร, สนง.ประมงจังหวัด, สนง.ทรัพยากรน้ำภาค 9, สนง.ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, สนง.ขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีจังหวัด, สนง.ท้องถิ่นจังหวัด และสถาบันการศึกษา เป็นต้น โดยประธานได้บรรยายสรุปข้อมูลภาพรวมข้อมูลทั่วไปว่าบึงสีไฟมีพื้นที่ 18,000 ไร่ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำใหญ่อันดับ 3 ของประเทศ ขณะนี้เหลือพื้นที่ประมาณ 5,000 ไร่ มีคันดินล้อมรอบเพื่อกันเขตป้องกันการบุกรุก ยาวกว่า 10 กม. ใช้เป็นถนนสัญจรรอบบึง การดำเนินงานโครงการบึงสีไฟของจังหวัดพิจิตร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาบึงสีไฟขึ้นโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โดยการดำเนินงานในปี 2552 มีโครงการที่สำคัญ คือ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบึงสีไฟ โดยเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์อุทยานบัวบึงสีไฟ โดยสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ วงเงินงบประมาณ 50 ล้านบาท มีกำหนดแล้วเสร็จในเดือน

พฤษภาคม 2553 โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณหอชมนกบึงสีไฟ โดยการรื้อถอนกำแพงรั้วเดิมและปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบ อย่างไรก็ตามปัญหาพื้นที่ชุ่มน้ำบึงสีไฟ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ความเสื่อมโทรมสภาพบึงที่ตื้นเขินมีวัชพืชนาแน่น รกรุงรัง สภาพการไม่ไหลเวียนของน้ำ ผู้ใช้ประโยชน์ซึ่งเป็นชาวบ้านที่อาศัยรอบบึง ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และการตระหนักคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม ขาดมาตรการในการดูแล บำรุงรักษา และป้องกัน รวมทั้งปัญหาของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

2.2 ในส่วนของการพัฒนาบึงนั้น ผอ.สนง.ทสจ.พิจิตร (นายอานันท์ พรหมดนตรี) ได้ให้ข้อมูลว่า การบริหารจัดการบึงสีไฟให้ความสำคัญกับธรรมชาติและระบบนิเวศ โครงการอุทยานบัวเป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างพื้นที่ส่วนหน้า ซึ่งเป็นที่ตั้งของสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 80 พรรษา กับพื้นที่ทางทิศตะวันออก (หอชมนก) และพื้นที่ทางทิศเหนือ (อุทยานบัว) ทั้งนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตรได้ให้การสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 3 แสนบาท เพื่อทำการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในบึงสีไฟ และจัดตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพบึงสีไฟ โดยเป็นการศึกษาข้อมูลร่วมกันระหว่าง สนง.ทสจ.พิจิตร และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนแผนนโยบาย 1 จังหวัด 1 แรมซาร์ไซต์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3 ประเด็นที่มีการแลกเปลี่ยนในการประชุมมีประเด็นหลัก คือ

- 1) กรณีการขึ้นทะเบียนบึงสีไฟเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ ควรมีการชี้แจงกรอบแนวทางการดำเนินงานและวิธีปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- 2) ผลกระทบจากการพัฒนาปรับปรุงอุทยานบัว ซึ่งจะมีการนำบัวหลากหลายชนิดพันธุ์มาปลูกในพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งศึกษาข้อมูล ประเด็นข้อสังเกตจากคณะดูงาน คือ ส่งผลกระทบหรือการคุกคามจากชนิดพันธุ์บัวที่นำมาปลูกต่อชนิดพันธุ์บัวพื้นเมืองที่มีอยู่ในพื้นที่ รวมถึงการปนเปื้อนของสารเคมีที่ใช้ในการดูแลรักษาสวนหย่อม สวนสาธารณะที่จัดสร้างขึ้น
- 3) การขออนุญาตดำเนินกิจกรรมโครงการในพื้นที่บึง เนื่องจากกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและมีอำนาจพิจารณาอนุญาตดำเนินโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่บึงสีไฟ แต่ที่ผ่านมายังมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง จึงควรให้มีการดำเนินการขออนุญาตก่อนเริ่มโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติต่อไป
- 4) การเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาบึงสีไฟ โดย ดร.อภิชาติ เสนอให้จังหวัดพิจิตรจัดทำประชาคมเพื่อระดมความเห็นจากภาคประชาชนในการพัฒนาบึงและเสนอแนะว่าหากจังหวัดหรือส่วนราชการมีงบประมาณ ควรจัดให้มีการดูงานในพื้นที่ชุ่มน้ำอื่นๆ ที่มีการจัดการที่ดี เช่น แอ่งเชียงแสนหรือหนองบงคาย ทั้งนี้ประธานฯ ได้มอบหมายให้ สนง.ทสจ.พิจิตร พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการจัดประชุมตามข้อเสนอแนะข้างต้น
- 5) มีข้อสังเกตจากที่ประชุมว่า การดำเนินโครงการใดๆ ไม่ควรจะเน้น การใช้สิ่งก่อสร้าง โดยเฉพาะการก่อสร้างโครงสร้างในเขตบึงสีไฟ

3. วันที่ 18 กันยายน 2552 จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วย ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชน ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน รวมจำนวนประมาณ 150 คน โดย นายสุวิทย์ วัชรโรทยางกูร รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร เป็นประธาน ณ ศาลากลางน้ำบึงสีไฟ มีประเด็นดังนี้

3.1 ประธานได้บรรยายสรุปข้อมูลภาพรวมพื้นที่และสภาพปัญหาของบึงสีไฟและขอให้ทุกภาคส่วนที่ได้มาร่วมประชุมกันช่วยระดมความคิดเห็นที่เห็นประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงฟื้นฟูบึงสีไฟต่อไป

3.2 นายอภิชาติ อนุกุลอำไพ ได้ชี้แจงกรอบแนวทางและหลักเกณฑ์การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยเน้นความสำคัญของบึงสีไฟ ในฐานะที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ ที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ จึงควรยึดแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟู โดยเน้นการรักษาสภาพความเป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นและความยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากบึงสีไฟให้มากที่สุด พร้อมกับได้แจ้งให้ทราบว่าบึงสีไฟ เป็นโครงการนำร่อง 1 ใน 5 โครงการ ที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้เห็นชอบให้ดำเนินการ และให้กรมทรัพยากรน้ำตั้งงบประมาณดำเนินการในปีงบประมาณ 2553

3.3 ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็น มีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1) ผู้แทนกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่ได้แสดงความยินดี ที่จะให้การสนับสนุนการปรับปรุงฟื้นฟูบึงสีไฟ และขอให้มีการขออนุญาตดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบทางราชการ

2) ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ชี้แจงว่าได้รับงบประมาณโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บึงสีไฟ ปีงบประมาณ 2553 จำนวน 60 ล้านบาท และปีงบประมาณ 2554 จำนวน 40 ล้านบาท รวมจำนวน 100 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นงานปรับปรุงภูมิทัศน์ด้านหน้าทางเข้าบึงสวนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมาชนนี 80 พรรษา และจุดบริเวณรอบบึงไม่ได้เข้าไปดำเนินการในพื้นที่บึงโดยตรง

3) ผู้อำนวยการชลประทานจังหวัดพิจิตร ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าจะมีการดำเนินการเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนน้ำในบึง และเกิดการรักษาระบบนิเวศของน้ำในบึง อาจนำน้ำจากโครงการชลประทานทุ่งเศรษฐีเข้ามาเติม ซึ่งจะได้ประโยชน์จากบึงโดยใช้เป็นแหล่งรับน้ำจากพื้นที่การเกษตร บรรเทาปัญหาน้ำท่วมและเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งได้

4) บริษัท คิวบิค สเปส จำกัด ที่ปรึกษาโครงการ ผู้ออกแบบโครงการพัฒนาบึงสีไฟสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ได้นำเสนอรูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์โครงการให้ ที่ประชุมรับทราบ

5) นายกเทศมนตรีเมืองพิจิตร ได้แสดงความเป็นห่วงการปรับปรุงพัฒนาสวนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ว่าไม่ควรมีการก่อสร้างโครงสร้าง

ใดๆ เพราะจะขัดต่อเจตนารมณ์ของมูลนิธิสวนสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ที่ต้องการอนุรักษ์ คงความเป็นสภาพธรรมชาติไว้ ทั้งนี้การจะดำเนินการใดๆ ในสวนสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ จะต้องนำเสนอให้มูลนิธิฯ ทราบก่อน และแนวทางการอนุรักษ์ พื้นที่บึง ควรจะให้บึงอยู่คู่กับบัว รักษาวิถีชีวิตของชาวบ้านไว้ เห็นด้วยที่จะให้มีการกำจัดผักตบชวาในบึง และควรมีการขุดลอกบึงในบางส่วนของบึงที่ตื้นเขินและอาจนำดินไปถมที่การเกษตรให้ประชาชนใช้ประโยชน์ต่อไป

6) นายกสภาคมลพิษจังหวัดพิจิตร แสดงความคิดเห็นในนามคนพิจิตร อยากให้ประชาชนที่อาศัยอยู่รอบบึง ที่ประกอบอาชีพประมงและทำนาบัว ยังคงมีวิถีชีวิตอยู่เช่นเดิมแต่จะมีการ จัดระเบียบอย่างไร อยากให้คนพิจิตรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานการพัฒนาบึงสีไฟในภาพรวมทั้งหมด โดยควรจัดประชุมระดมความคิดเห็นสำหรับการดำเนินการปรับปรุงพื้นที่บึงสีไฟ อีกในครั้งต่อไป

7) ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิจิตร ให้ข้อคิดเห็นว่าจะมีการอนุรักษ์ พื้นที่ บึงสีไฟอย่างไร เพื่อให้เป็นที่พักผ่อน ท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศและแหล่งเรียนรู้ สำหรับเยาวชนทั้งใน จังหวัดและนอกจังหวัดพิจิตร อยากให้มีโครงการปลูกจิตสำนึกประชาชน ให้เห็นความเชื่อมโยงของบึงสีไฟ จากอดีตถึงปัจจุบัน และควรมีชมรมอนุรักษ์บึงสีไฟ หากจะมีการพัฒนาบึงสีไฟเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว ต้องมีการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงเข้าถึงได้โดยสะดวก

8) นายอภิชาติ อนุกุลอำไพ ประธานคณะอนุกรรมการฯ ได้นำเรียนถึงโครงการ/กิจกรรมของตามกรอบที่ได้กำหนดสำหรับดำเนินการในโครงการนำร่องบึงสีไฟ ในปีงบประมาณ 2553 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร โดยที่ประชุมได้ยอมรับกิจกรรมที่จะดำเนินการดังนี้

- งานรังวัดตรวจสอบเขตแนวรอบบึงสีไฟทั้งหมด
- การขุดลอกคลองระบายน้ำเชื่อมต่อบึงสีไฟกับแหล่งน้ำธรรมชาติอื่น และก่อสร้างอาคารบังคับควบคุมระดับน้ำ
- การขุดลอกบึงบางส่วนและกำจัดผักตบชวาและวัชพืชบางส่วน
- การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายในพื้นที่รอบบึง
- การจัดกิจกรรมสนับสนุนเครือข่ายภาคประชาชนและประเพณีท้องถิ่น
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่บึงสีไฟ

4. ประเด็นเร่งด่วนในการแก้ไขกิจกรรมที่กำลังดำเนินการและที่จะดำเนินการ

4.1 ปราบกฏว่าโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิจิตร กำลังว่าจ้างเอกชนขุดลอกลำน้ำ เพื่อเป็นทางพานักท่องเที่ยวทางเรือจากท่าหน้าสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชชนนี 80 พรรษา ไปยังบ้าน 3 หลัง แต่วิธีการขุดลอกไม่ได้นำดินที่ขุดลอกออกไปตั้งแต่เป็นคันดินสองข้าง ซึ่งจะเป็นการแบ่งพื้นที่น้ำของบึงสีไฟออกเป็น 2 ส่วน และคันดินเมื่อปล่อยทิ้งไว้จะมีวัชพืชปกคลุม

ทำให้บังคับปฏิทินที่ 2 ฝั่ง ในขณะที่เดียวกันกรมทางหลวงชนบทมีการขุดลอกเป็นทางท่องเที่ยวทางเรือ ขนานกับถนนรอบบึงสีไฟ โดยใช้วิธีขุดดินส่วนหนึ่งปะข้างถนนเดิมและอีกส่วนหนึ่งปั้นเป็นคัน ซึ่งจะมีผลกระทบเช่นเดียวกับกรณีของโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ควรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี และจังหวัดเร่งทำการแก้ไขให้ถูกต้อง

4.2 ปราบกฏว่ามีการบุกรุกเข้าไปทำนาในเขตบึงสีไฟ มีจำนวนประมาณ 10 แปลง สมควรที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีในฐานะผู้ดูแลบึงสีไฟเร่งดำเนินการตามกฎหมาย

4.3 โครงการปรับปรุงปฏิทินบึงสีไฟของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาทำการออกแบบ ในการระดมรับฟังความคิดเห็น มีความกังวลเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะดำเนินการในสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี 80 พรรษา เห็นควรมีการทบทวนรูปแบบและพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับความหวังโยของผู้มีส่วนได้เสีย

2. การดำเนินการเรื่องพื้นที่ชุ่มน้ำสามร้อยยอด

เรื่องเดิม

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2552 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2552 ให้คณะอนุกรรมการ ฯ พิจารณาดำเนินการพื้นที่ชุ่มน้ำสามร้อยยอดเพิ่มเติม

การดำเนินงานที่ผ่านมา

คณะอนุกรรมการ ฯ พิจารณาแล้วจะต้องลงไปดูพื้นที่ของพื้นที่ชุ่มน้ำสามร้อยยอดก่อนเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานต่อไป

จึงนำเรียนที่ประชุมเพื่อโปรดทราบผลการดำเนินงาน

- มติที่ประชุม :**
1. รับทราบผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการฯ
 2. ให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งจังหวัดเรื่องห้ามไม่ให้มีการอนุญาตปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ชุ่มน้ำ
 3. ให้กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีรีบไปตรวจสอบเรื่องกรณีผู้บุกรุกเข้าไปทำนาในเขตบึงสีไฟ
 4. ให้แจ้งมติคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติที่ห้ามไม่ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานใดใช้พื้นที่ชุ่มน้ำ ไปใช้ประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง เช่น การก่อสร้างสถานที่ราชการหรือปลูกสร้างอาคาร

4.2 รายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

4.2.1. เรื่องการบริหารการจัดการน้ำในพื้นที่ภาคตะวันออกน้ำร่วมกับท่อส่งน้ำของบริษัท East Water

เรื่องเดิม

สืบเนื่องจากมติที่ประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2/ 2552 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2552 มอบหมายให้ กรมชลประทานชี้แจงเพิ่มเติม กรณีไม่ได้เชื่อมต่อท่อจากคลองพระองค์ไชยานุชิตไปเข้าท่อของ East Water ซึ่งจะเป็นการประหยัดกว่า และการบริหารจัดการน้ำร่วมกับท่อส่งน้ำของบริษัทฯ

คำชี้แจงเพิ่มเติม

1. ท่อส่งน้ำแม่น้ำบางปะกง – อ่างเก็บน้ำบางพระ ที่ดำเนินการโดยบริษัท East Water มีแผนการสูบน้ำแบ่งเป็น 2 ทางคือสูบน้ำส่งไปอ่างเก็บน้ำบางพระและส่งน้ำไปนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จ.ชลบุรี ซึ่งจะสูบน้ำในฤดูฝน เป็นระยะเวลา 5 เดือน ตั้งแต่เดือน มิถุนายน ถึง ตุลาคม โดยท่อส่งน้ำดังกล่าวมีศักยภาพการส่งน้ำสูงสุด วันละ 200,000 ลูกบาศก์เมตร หรือเดือนละ 6 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือปีละ 30 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยปริมาณน้ำส่วนใหญ่จะส่งไปที่นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง และมีปริมาณน้ำที่ส่งมาลงอ่างเก็บน้ำบางพระสูงสุดในปี 2552 เพียง 9 ล้านลูกบาศก์เมตร **ซึ่งปริมาณการสูบน้ำดังกล่าวเป็นการสูบน้ำเต็มศักยภาพของการสูบน้ำและท่อส่งน้ำแล้ว จึงไม่สามารถต่อท่อเชื่อมเพื่อรับน้ำจากคลองพระองค์ไชยานุชิต ได้อีก**

2. อ่างเก็บน้ำบางพระ ก่อสร้างแล้วเสร็จ ปี พ.ศ. 2517 มีความจุเก็บกักเท่ากับ 117 ล้าน ลบ.ม. ในขณะที่มีปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยที่ไหลเข้าอ่างฯ เฉลี่ยปีละ 41 ล้าน ลบ.ม. ความจุของอ่างที่สามารถรองรับน้ำจึงสูงกว่าปริมาณน้ำท่าที่ไหลเข้ามา จึงมีศักยภาพในการรับน้ำเพิ่มเติมได้อีกได้อีก 76 ล้านลูกบาศก์เมตร ในขณะที่คลองพระองค์ไชยานุชิต เป็นคลองธรรมชาติ ทำหน้าที่เป็นทั้งคลองส่งน้ำและคลองระบายน้ำ มีปริมาณน้ำไหลผ่านคลองพระองค์ไชยานุชิตเพื่อทิ้งลงสู่ทะเลเฉลี่ยปีละประมาณ 950 ล้าน ลบ.ม. และเมื่อพิจารณาเฉพาะช่วงฤดูฝนประมาณเดือน มิถุนายน – ตุลาคม (จำนวน 5 เดือน) มีปริมาณน้ำไหลผ่านเพื่อทิ้งลงสู่ทะเลประมาณ 449 ล้าน ลบ.ม. / ปี ดังนั้น การผันน้ำจากคลองพระองค์ไชยานุชิตไปอ่างเก็บน้ำบางพระช่วงฤดูฝน (5 เดือน) ในอัตรา 70 ล้าน ลบ.ม. / ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 16 ของปริมาณน้ำที่ทิ้งลงสู่ทะเลในช่วงฤดูฝน (5 เดือน) แต่จะสามารถช่วยเสริมความมั่นคงทางด้านทรัพยากรน้ำในเขตจังหวัดชลบุรี และแก้ไขปัญหาวิกฤตภัยแล้งในภาคตะวันออก อีกทั้งยังสามารถช่วยลดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ของคลองพระองค์ไชยานุชิตได้ด้วย

4.2.2. เรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการก่อสร้างเขื่อนทดน้ำบางปะกง

เรื่องเดิม

สืบเนื่องจากที่ประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2/ 2552 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2552 มีความเห็นว่าการสร้างเขื่อนทดน้ำบางปะกง จะต้องมีการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสมเพื่อลดผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนฯ

คำชี้แจงเพิ่มเติม

เขื่อนบางปะกงเริ่มก่อสร้าง ปี 2535 แล้วเสร็จปี 2542 เริ่มดำเนินการปิดบานประตูเขื่อน ในช่วงเดือน มกราคม 2543 ทำให้เกิดปัญหาน้ำเค็มท่วมพื้นที่ริมตลิ่งที่มีระดับต่ำและเกิดตลิ่งพังหลายแห่ง มีสาเหตุของผลกระทบด้านชลศาสตร์ คือการเปิด – ปิด เขื่อนจะทำให้ปริมาณน้ำยกระดับสูงขึ้น และต่ำลงจากที่เคยเกิดขึ้นตามธรรมชาติประมาณ 0.70 เมตร ประกอบกับคุณสมบัติของดินริมตลิ่งของแม่น้ำบางปะกงที่มีเสถียรภาพต่ำ ดินชั้นบนริมตลิ่งแม่น้ำบางปะกงในช่วง 6 เมตรแรก ไม่สามารถระบายน้ำที่อุ้มน้ำไว้ในขณะน้ำขึ้นได้ทัน ทำให้น้ำในดินดันตลิ่ง จนเกิดการพังทลายเมื่อตอนน้ำลดลงมากกว่าที่เคยเกิดขึ้นตามธรรมชาติ

กรมชลประทานจึงหยุดการดำเนินการเปิด – ปิดบานประตูเขื่อนในปี 2543 และหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยในเดือน กันยายน ๒๕๔๔ กรมชลประทานได้จ้างกลุ่ม บริษัท โปรเกรสเทคโนโลยี คอนซัล แท็นส์ จำกัด และบริษัท เทสโก้ จำกัด ดำเนินการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขผลกระทบด้านชลศาสตร์และการกัดเซาะตลิ่งอันเนื่องมาจากเขื่อนทื่อน้ำบางปะกง จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางการแก้ไขผลกระทบที่เหมาะสมน่าจะเป็นการปรับวิธีการบังคับควบคุมบานประตูเขื่อนแบบใหม่ (การหรีบาน) ควบคู่กับการบริหารจัดการน้ำจากอ่างเก็บน้ำตอนบนของกลุ่มน้ำ และก่อสร้างระบบที่จะสนับสนุนการบังคับควบคุมบานประตูเขื่อนแบบใหม่และการแก้ไขผลกระทบด้านคุณภาพน้ำด้วย

จากผลการศึกษาดังกล่าว กรมชลประทานได้ทำการทดลองปรับวิธีการบังคับควบคุมบานประตู พบว่า การทดลองหรีบาน ความคุมให้ระดับน้ำสูงสุดและต่ำสุดต่างกันไม่เกิน 0.30 เมตร ในปี 2550 – 2552 ช่วง เดือน พฤศจิกายน ถึง เดือน กุมภาพันธ์ สามารถชะลอความเค็ม ดังนี้

- เขื่อนทื่อน้ำบางปะกง สามารถชะลอความเค็มได้ประมาณ 10 วัน
- ปตร. บางขนาก สามารถชะลอความเค็มได้ประมาณ 17 วัน
- ปตร. สมบูรณ์ สามารถชะลอความเค็มได้ประมาณ 30 วัน
- ปตร. หอทอง สามารถชะลอความเค็มได้ประมาณ 30 วัน

ซึ่งยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงได้ดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขผลกระทบประกอบกับการควบคุมบังคับบานแบบใหม่ ดังนี้

1. ก่อสร้างประตูระบายน้ำ ขนาด 6 x 4.5 เมตร จำนวน 2 แห่ง
2. ปรับปรุงก่อสร้างประตูเรือสัญจร จำนวน 1 แห่ง
3. ติดตั้งเครื่องหมุนเวียนน้ำและเติมอากาศ บริเวณปากคลองธรรมชาติ จำนวน 4 แห่ง
4. ก่อสร้างระบบป้องกันตลิ่งและน้ำท่วม บริเวณตลิ่งที่มีระดับต่ำ และบริเวณคูกน้ำของตลิ่งที่ถูกกัดเซาะจากกระแสน้ำอยู่แล้วจึงคาดว่าเป็นจุดอ่อนของตลิ่ง จำนวน 67 แห่ง

5. ติดตั้ง...

5. ติดตั้งระบบโทรมาตร จำนวน 15 สถานี ในลุ่มน้ำบางปะกง สำหรับวัดระดับน้ำทะเลเพื่อนำมาควบคุมบานของเขื่อนให้เปิดได้เหมาะสมกับการขึ้นลงของน้ำทะเลในวันนั้น และอยู่ระหว่างการทดลองดำเนินการเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมต่อไป

4.2.3. การดำเนินการต่อเนื่องจากผลการประชุมระดับรัฐมนตรีของ World Water Forum ครั้งที่ 5

เรื่องเดิม

จากการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2/ 2552 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2552 ณ ห้องประชุม 301 ชั้น 3 ตึกบัญชาการ 1 ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งมีมติในระเบียบวาระที่ 3.3 เรื่องผลการประชุมระดับรัฐมนตรีจาก World Water Forum ครั้งที่ 5 ดังนี้

ให้ฝ่ายเลขานุการเสนอเรื่องขอทบทวนการถ่ายโอนภารกิจที่เกี่ยวกับการก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณา

จากมติดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำในฐานะกรรมการและเลขานุการ ได้ดำเนินการแจ้งเรื่องดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะกรรมการและเลขานุการฯ พิจารณานำเสนอ

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

มติที่ประชุม : รับทราบผลการดำเนินการตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ รายงาน ทั้ง 3 เรื่อง

4.3 เรื่องสรุปผลการสัมมนาแนวทางการบริหารจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการ เรื่องเดิม

1. คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ จำนวน 25 คณะ ครอบคลุมพื้นที่ 25 ลุ่มน้ำหลักของประเทศ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งในคณะกรรมการลุ่มน้ำ ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรผู้ใช้น้ำ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านทรัพยากรน้ำ โดยมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน โครงการ แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จัดทำแผน ประสานจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนงบประมาณของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

2. รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับทรัพยากรน้ำ คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 เพื่อบริหารจัดการ

ทรัพยากรน้ำของประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่คณะกรรมการลุ่มน้ำและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องรับทราบนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของรัฐบาล และแนวทางการดำเนินงานตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2

ข้อเท็จจริง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มอบหมายให้กรมทรัพยากรน้ำจัดการสัมมนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน 25 ลุ่มน้ำ และจัดนิทรรศการ ดังนี้

1. การสัมมนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน 25 ลุ่มน้ำ

1.1 วัตถุประสงค์ของการสัมมนา

1) เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโครงการเทิดพระเกียรติ เหลือง-ฟ้า มหามงคล จากวันแม่ถึงวันพ่อ

2) เพื่อทราบนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของรัฐบาล และแนวทางการดำเนินงานตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555

3) เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำและประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำตามนโยบายของรัฐบาล

1.2 ระยะเวลาและสถานที่

ดำเนินการสัมมนา ในวันศุกร์ที่ 25 กันยายน 2552 ณ ห้องแกรนด์ ไดมอนด์ บอลรูม อาคารคอนเวนชันเซ็นเตอร์ อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

1.3 ผู้เข้าร่วมสัมมนา

จำนวน 1,000 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

1.4 หัวข้อการสัมมนา และวิทยากร

1) พิธีเปิดการสัมมนาและมอบนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 โดย นายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามโครงการไทยเข้มแข็ง โดยมีผู้ร่วมอภิปราย ดังนี้

- นางจินดารัตน์ วิริยะทวีกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านหนี้สาธารณะและภาวะผูกพันสำนักบริหารหนี้สาธารณะ

- นางสาวลดาวัลย์ คำภา ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงานสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- นายศิริพงศ์ หังสพฤกษ์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ

1.5 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่อแผนบริหารจัดการและพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการ มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

1) การจัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาลุ่มน้ำ ควรจะมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันจัดทำกรอบแผนและแผนปฏิบัติการประจำปี ให้สอดคล้องกัน และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดโดยกระบวนการมีส่วนร่วม และจะต้องเกิดจากความต้องการ และประเด็นปัญหาของประชาชนในพื้นที่

2) ควรสนับสนุนงบประมาณด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กรให้ได้รับการพัฒนา มีความเข้มแข็งควบคู่ไปกับการก่อสร้างโครงการที่ได้รับงบประมาณสูงเพื่อให้เกิดความสมดุล ความยั่งยืน และสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ควรผลักดันให้มีกฎหมายในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและให้มีองค์กรที่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ควรให้กรรมการลุ่มน้ำมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล โครงการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555

5) โครงการแหล่งน้ำที่ได้ถ่ายโอนไปให้ท้องถิ่นแล้วมีปัญหาในการดูแลบำรุงรักษา จึงไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

6) เปรียงให้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการโดยเสนอให้มีการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรน้ำ

2. การจัดนิทรรศการ ประกอบด้วย

2.1 นโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

2.2 การปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

2.3 การเตือนภัยด้านน้ำ

2.4 การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพน้ำ

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดทราบ

มติที่ประชุม รับทราบผลการดำเนินงานตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ รายงาน

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

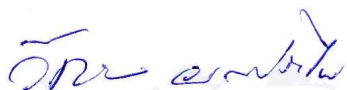
ฝ่ายเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าได้รับการประสานจากกระทรวงการต่างประเทศ เรื่องการเสนอให้ประเทศไทยรับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม Asia Pacific Water Forum ครั้งที่ 2 ในปี 2554

/ จึงเสนอ...

จึงเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาการรับเป็นเจ้าของภาพจัดการประชุมฯ

มติที่ประชุม : เห็นชอบให้ประเทศไทยเสนอตัวเข้ารับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม Asia Pacific Water Forum ครั้งที่ 2 ในปี 2554

ปิดประชุมเวลา 17.30 น.

(นายวิทยา ผลประไพ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานเลขานุการ
คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
ผู้จัดทำรายงานการประชุม

(นายสุรพล ปัตตานี)

รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม